

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.

Na pol roka --- 2 " --- "

Na štvrt' roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

EDVARD SÁNDORFI.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

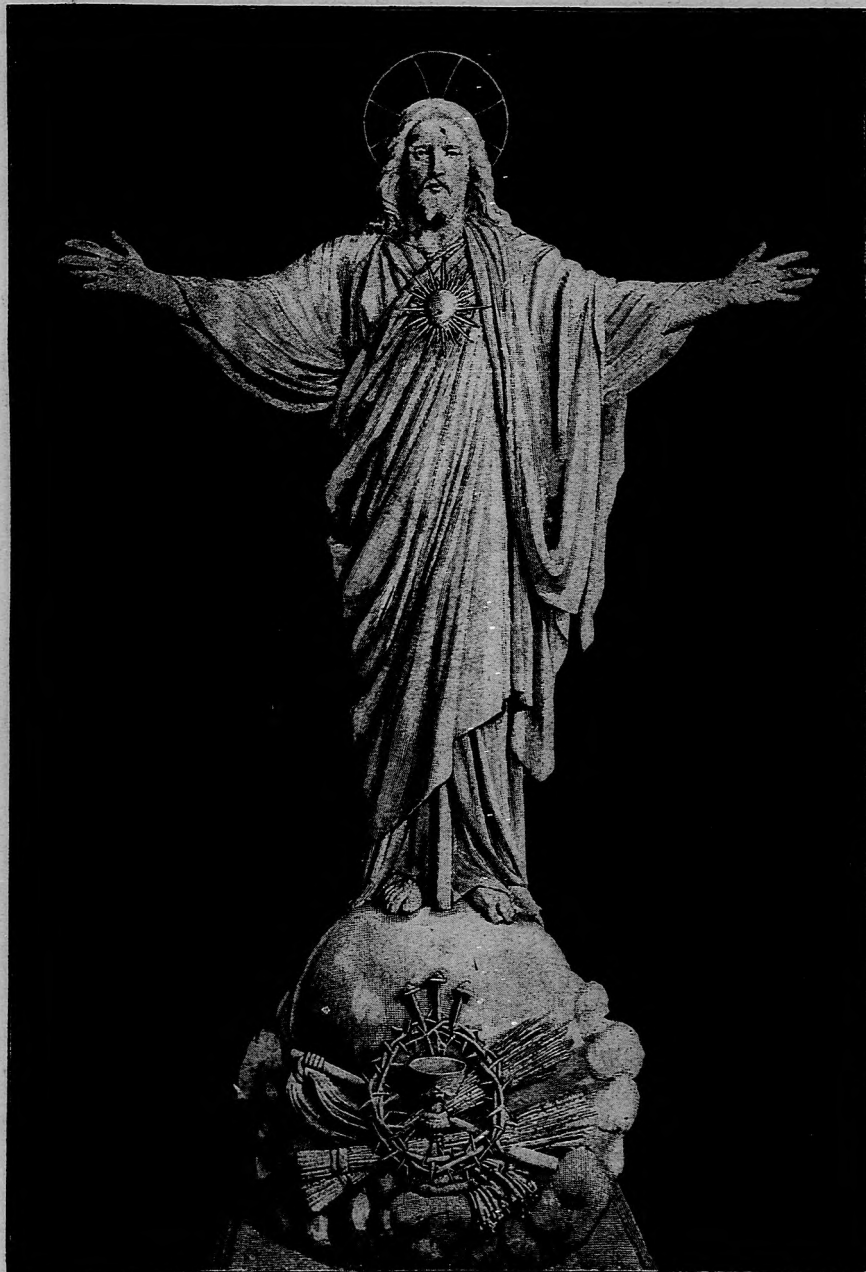
Všade núdza.

Ký div, že ozaj všade začínajú bedákať ľudia, ponosujúc sa na žalosťné svoje polozenie.

Úroda nebola priam hlavná, ba ani len strednia nebola ona na mnohých miestách. Výdavkov však neubudlo; lež ešte prirástlo ich hodne. Potraviny a vôbec všetko, čo tomu hospodárovi do domu treba, tak zdraželo, že každý musel sa obchádzať jako sa vedel a uspokojíť sa tým, jestli mu možno bolo zaopatriť pre domácnosť aspoň len to najpotrebnejšie.

A keď hospodárom nestačila tá lacno predaná úroda, pravda že ani ten remeselník nemal komu predávať svoje výrobky. Aj fabriky nemaly takého trhu pre svoje výrobky jako po inšie roky. Následkom toho na všetky strany mimoriadne klesly zárobky, tak že tisíce a tisíce ľudu stoja dnes bez všetkej práce. Nemá kto kupovať, nenie komu predávať, tedy ani tých nieto, ktorí by mohli chudobnému ľudu práce dať.

V Budapešti javí sa táto všeobecná bieda úžasne. A bude sa ona dnes-zajtrá hlásiť po celej krajine. Zima svojou nastupujúcou krutosťou iba pripomáhať bude množeniu sa biedy. Zagazdované nemá temer nikto, ba je dnes už bielou vranou taký človek, ktorý

Božské Srdce Pána Ježiša.

nebol by až po uši zadlžený v židovských sporetných.

A čo liberálna vláda?

Túto hlava preto ani najmenej nebolí. Liberálnej vláde príjde tá všeobecná bieda vhod. Chudobný, hladný človek dá sa za kus chleba snadno naviesť aj na také, čo sa jeho kresťanskému presvedčeniu protiví. Liberáli, židia a zlý duch úfajú si pri voľbách hojnú žatvu. No dobrotnivý Pán Boh dúfajúcich v Neho neopustí a dodá zmužlosti utrápenému ľudu, aby s naprúžením posledných sil svojich striasol sa nešťastného liberalizmu. Lebo je teraz už patrné každému, kam nás zaviedli liberáli. Za celých tridsať rokov zanedbávaly toho roľníka a robili zákony, aby vykynozili triedu remeselníku. Židovské fabriky, krčmy, sklepy a majere rástly ako z vody a v chalúpkach malohospodárov ubniezdila sa bieda. Miestami opustil zúbožený ľud celé dediny a šiel do cudziny, aby pracovať a aspoň nasítiť sa môhol.

A tota liberálna vláda všetko vidí a o všetkom dobre vie, predsa ešte vždy slepí sa seba a celú krajinu, predsa ešte vždy vymýšľa všeliaké pyšné protikresťanské novoty a zákony. A keď aj voľačo urobí už pre meno v záujme toho roľníka, je toho len tolko, koľko páni veľkomožní židia dovoľia. O zrušení cirkevno-politických novôt ani počuť nechce, ako keby tej ubiedenej krajine nič iné nechýbalo, ako civilní matrikári a zákon o bezkonfesionálnosti.

Nuž nech sa teraz nasýti ten hladujúci občan tých civilných matrik. A na pochútku môžete mu páni liberáli ukazovať ten čarovný palác, čo ste za dvadcať millionov zlatých postavili si dali. Ľudová strana sa však z tej biedy ľudu svojho neteší. Nám není ľahostajné, či sa má ten dobrý národ kresťanský čím zaodiať, či má dostatočnej potravu k vyžitiu alebo nie.

A preto my neprestaneme vás obviňovať páni liberáli z toho neludského, nekresťanského šafárenia vášho. Dajte už raz svobody tomu ľudu aby si môhol vyvolať ľudí sebe priateľských, takých, ktorí s nim spolu cítia, spolu trpia, takých, ktorí nie bohatnúť chcjú z mozolov jeho, lež jemu z lásky kresťanskej pomahať.

A takýchto nenajdeš ubohý ľudu nikde, ako medzi čestnými ľudákmi, ktorí svojim účinkovaním dokázali, že nedajú sa zlomiť ani liberalom, ani židom, ani nikomu.

Edvard Sándorfi.

POLITICKÉ CHÝRY.

Volebné pohyby.

Ačkoľvek ministerpredseda mlčí o voľbách, predsa dnes je už všeobecné presvedčenie, že voľby budeme mať ešte pred žatvou, tedy v apríli a máji.

Stránky politickej všade pripravujú sa ku voľbám, pravda že každá má iný spôsob príprav svojich. Liberáli neidú ani účtovať verejne, ani shromaždenia vydržiavať, bo dobre vedia, žeby nadarmo ľud dráždili. Jejich prípravy tedy záležia v tom, že strasia židov a niektorých zadlžených rychtárov, aby kortešovali za nich, a okrem toho úfajú si od židov peniaze, aby mohli nie síce zakúpiť hlasy (to by ich mnoho stálo), lež hlavne preto, aby mohli od volieb zadržat voličov. Tak to robili aj v Naď Mártone, kde podarilo sa im blízko 700 hlasov neutralizovať, t. j. docielili, že blízko 700 hlasov ostalo doma.

Dobre si teda pozor dajte všetci, aby vás s takými novými figlami neoklamali liberáli. Oni budú hovoriť vám: «Veď nemusíte pán brat hlasovať na nášho kandidáta, len nechodte nikam». Pravdaže keď potom tolko sto voličov poriadných nehlasuje, ale zato všetci židia a úradníci a zadlžený voličia na liberála hlasovať musejú, potom je veru ťažko vyhrať ľudovej strane.

Či budú čisté voľby?

Liberálne noviny bez prestania píšu, že také násilnosť jaké byly v 96-tom v Stupave, Nitre a inde nebudú sa viac páchať. S tým ale liberáli nemajú sa vopred čo vychvalovať, veď uvidíme, ako sa budú chovať. Sice ani neboľo by dobre ešte raz také zločinstvá vystrájať, lebo aj ten ľud není hovädo. A že aj tá najväčšia trpezlivosť má svoje hranice, to aj liberáli dobre vedia, preto sa boja tak hrozné krivdy páchať.

Liberáli rátajú si najviac na núdzu, ktorá k jari pravdepodobne všade nastane. Keď je v dome všetko už prázdne, tedy majú judácke groše volnejší prístup.

Straka na kôle.

Keď onehdy náš Rakovszky tak ostro napádal kšeftujúcich liberálnych poslancov, ministerpredseda Széll osvedčil sa, — asice slávnostne — že zaujal nerozpustí snem, zakiaľ nebude vyneseny zákon o inkompatibilite, t. j. o tom, že ablegát nesmie kšeftovať so židovskými bankami. Teraz sa pán Széll rozmyslel a zamýšľa až po voľbách do poriadku priviesť túto páľčivú otázku. Teda páni kšeftári môžu si spokojno spať.

Aby si Széll aj administratívne úrady získal, sľubuje, že už predbežne chce im práce usporiť. Preto vyzval municipia (stolice) aby podaly správu, jakým spôsobom by bolo možno vynechať doktoré zbytočné písania v úradoch.

Nuž pred voľbami musí sa sľubovať na všetky strany. Či ale z tých sľubov bude voľačo, to je zase druhá otázka. Možno že budú liberáli ešte aj nové biskupstvá a kanonie sľubovať, lebo veľmi žiadajú si prilákať daktorých duchovných aspoň len natoľko, aby títo páni nič nerobili za ľudovú stranu. Poneváž však sa to liberálom nedarí, nuž očakávajú od židov v každom okrese, že darí a peniazmi budú sa usilovať «spriatelíť» sa s niektorými pánmi. No aj tento pokus bude márnny, ba s tým si len zle narobia, bo každý bude sa chrániť, aby neprišiel do podozrenia, že sa židom zapredal.

L'udový kruh v Duna-Bohdáni.

Ľudoví voličia v sv.-ondrejskom okrese požiadali gr. A. Zichyho, aby šiel k nim na shromaždenie zakladajúce nový kruh politickí ľudový. Voličia už vopred nasbírali medzi sebou vyše 1200 korún na tento cieľ. — Údovia tohoto kruhu budú mať svoj dom, svoje noviny, svoju knihovňu.

Aj z viacerých okresov písali do redakcie jednoduchí ľudia, čestní to priaznivci naši, že už začali chodiť po obciach okresných a všade pripravujú voličov ľudákov ku voľbám. Sláva vám šľachetní bratia všetkým! Boh vám v tejto práci ráčiz pomáhať svojou milosťou. Odkazujeme vám všetkým, aby ste len smeľe pokračovali a idte všade radíť sa s pánmi duchovnými a nám potom o výsledku práce vašej odpíšte.

Novoročné zdravice.

Je to taký zvyk, že politické stránky svojich predsedov pozdravujú. V týchto zdraviciach a odpovediach na ne obyčajne tie najvýznamnejšie body politického programu svojho, ako aj predmety budúcej činnosti prizvukujú.

U ľudovej strany pozdravil dr. Fraňo Major predsedu strany grófa Jána Zichyho ml. Hlásal, že strana ľudová od programu svojho sa neodchýlila a že jedine za ľud a za dobro vlasti pracuje a v tejto práci nikdy neustane, lež vždy napredovať a spoločnou silou bojovať bude. — Predseda gr. J. Zichy v odpovedi svojej prizvukoval, že ľudácki poslanci v bratskej svornosti spolubojovali, a tak budú spolubojovať i napozatým.

U staručkého grófa Ferdinanda Zichyho predniesol zdravicu predseda gr. Ján Zichy. V utešenej reči svojej poukázal na to, jako znivočil liberalismus kedysi bohaté Uhorsko svojou bezbožnou, nevlasteneckou a sobeckou politikou. Načo starý gróf odpovedajúc hlásal, že jedine kresťanstvo môže byť pravým základom, ako to svätý Štefan založil. Potom vzývajúc Boha o pomoc a milosť, pochválil smeľé boje strany ľudovej a povzbudzoval, by neohrozene bránili prápor kresťanstva a kresťanskej strany ľudovej.

Vojna v Číne.

Velvyslanci vlád europejských podpísali už listinu o podmienkach mieru. Podmienky tieto pozostávajú z 12 bodov. Medzi týmito najvážnejšie je, aby jeden knieža šiel do Nemecka odprositi cisára Vilhelma za zavraždenie

nemeckého velvyslancu Kettelera. Ďalej žiadajú najprísnejšie potrestať daktorých čínskych princov a iných popredných mužov. Potom zodpovedajúcu náhradu dať jednotlivým vládam europejským, a p.

Ako vidno podmienky sú nie určité. Keď by prišlo tie podmienky aj uskutočniť, zase sa budú vadíť o tom, čo je to ten najprísnejší trest alebo aká má byť tá zodpovedajúca náhrada.

Vojna v južnej Afrike.

Zakiaľ zbožní kresťania po celom svete pri slavnostnom pokoji klaňali sa novonarodenému Spasiteľovi zatiaľ v južnej Afrike neprestáva zúriť tá najzúfalejšia vojna. Búri boli vtrhli na územie najspodnejších končín Afriky, kde aj obyvateľstvo hollandské pripojilo sa k nim. Tomuto novému zvratu netešili sa v Anglii a každý vyčakával starostlivo nové správy z bojišťa. Konečne Kitchener odkázal domov, že úfa si pomáľy vytlačiť všetkých Búrov. Ale čo je pravé v tejto zpráve, to až budúcnosť ukáže. Podozrivé je, že Kitchener, ktorý ohňom mečom zamýšľal pustošiť všetko, teraz o mnoho krotšie nariadenia vydáva, v ktorých ubezpečuje každého Búra, že ak by zbraň zložil, požívať môže uplnú svobodu a nebude podliehať žiadnej pomste.

Utešený nápad.

Dostali sme túto správu z *Habovky*.

Ct. čitateľom nášho obľúbeného Kresťana oznamujem, že 13 slávnych Ohňov na západnom úpäti Tatry na vrchoch farnosti habovskej koncom tohoto a počiatkom budúceho stoloetia plápolat bude:

1. ku poklone Trojjediného Pána Boha,
 2. ku cti a chvále Prebl. Panny Marie a sv. Jozefa
 3. deviatich chórov nebeských duchov,
 4. SS. Apoštolov,
 5. Všetkých Božích Svätých,
 6. XIII-ho Leva,
 7. Celej sv. Cirkve,
 8. kat. Duchovenstva,
 9. kat. Organistov a Učiteľov.
 10. nevinných duší.
 11. opravdive kajúcich hriešnikov,
 12. nevinných dietok týchto miláčkov Kristových a
 13. ku cti a chvále kat. Redaktorov, medzi ktorými si obzvlášte na Vás, dôstojného pána Redaktora «Kresťana» spomeneme. Ostávam s hlbokou úctou Dôstojnosti Vašej
- Ján Hattyár*, habovský farár.

Srdečné poďakovanie!

Všetkým priateľom a nepriateľom mojím, jako aj dobrovoľným hasičom naším a obzvlášte aj hasičom so Szep. Béla, a býborom, ktorí udatne a obetivave moje dňa 22. t. m. v požiare postavené budoviská bránili a väčšiu čiastku s pomocou sv. Floriána aj zachránili.

Všetkým tým občanom, ktorí vzdor zimného a ku tomu nedelného času svoje zdravie v nebezpečenstvo vydajúc, zo zalievanim a odpratovanim zhorených potravín, až do večera neunavne pracovali, milostivý Boh buď im za to odplatou. Škoda obnáša úradne šacovaná vyše 12 tisíc korún. Pán Boh s nami v Szepes Tótfaludni, 24. dec. 1900.

Ján Zasztkó, mlynár.

K ctiteľom Levočskej Matky božskej.

Na vyzvanie v čísle 48. týchto novín uverejnené jestli by niekto z ctiteľov Levočskej Matky božskej na kaplu nad studienku na Hore Levočskej stavať sa majúcu niektorý z troch menších obrazov obetovať chcel s radosťou tu oznamujeme, že vyzvanie naše nebolo marné, že sa našli ľudia nábožní, ktorým že nielen tiež to na srdci leží, aby táto studienka Matky božskej, ktorá sa v tak biednom stave nachádza, bola obnovená, ale sebe žiadajú aby túto kaplicu ozdobujúce obrazy boli jejich darom.

Na obraz sv. Anny sa prihlásili nasledujúci: Anna Hajduk z Košíc, dp. Karol Antal farár z Čahanovec, pán Jozef Hanula akakad. maliar na Chraști a Martin Bistrický a jeho manželka Anna z Levoče. Ponevác sa hlásili štyria, obraz sv. Anny ale potrebný len jeden, dávame tu prednosť čtením Levočanom. Tak tedy Martin Bistrický z Levoče a jeho manželka Anna, budú obetovať obraz sv. Anny, iní ale ctitelia Matky božskej z Levoče, budú obetovať obraz Navštívenia Panny Marie. Pán Jozef Hanula bude bezplatne maľovať obraz sv. Jozefa. Každý z týchto troch obrazov na blachu maľovaný bude košťovať 25 zlatých. Obrazy budú hotové okolo Veľkej Noci, tak čtení dobrodínci vtedy túto sumu p. maliarovi vyplatia.

Slávny obraz Srdca Panny Marie bude obetovať p. Zuzana Reňak z Košíc. Obrazy bude maľovať vyšmelený p. Jozef Hanula akademický maliar. Táto kapla bude gotická a veľmi pekná. Nad zázračným žriedlom v tejto kaplici bude oltár, na ktorom sa bude môcť slúžiť sv. omša.

Potrebná je tu pekná summa peňazí, lebo je tu príkry a vysoký vrch. Preto ešte raz úctive prosíme tak duchovných jako aj svetských ctiteľov tejto predívnej Matky v tomto úmyslu láskave nás podporovať, a síce čo skorej, aby sa táto kapla už na jar postaviť mohla.

Tiež aj k vám sa obraciame ct. Levočania a srdečne sa tešíme, že ste sa aj vy zaujali za obnovenie tohoto milostného prameňa, ktorý k nám ustavične vyviera a tečie, a je drahocenným pokladom a majetkom vašim. Podporujte nás horlivo aj peňažitou almužnou vašou, aby sme tento náš krásny cieľ uskutočniť mohli, obnovenie tejto studienky bude zaiste vám slúžiť k nemalému potešeniu a radosť tiež aj k ozdohe krásneho okolia vášho Marianského.

Potrebnú stozlatovú fundáciu na túto kaplicu budú obetovať horliví ctitelia Levočskej Matky božskej, nábožní robotníci Košickej Frankovej fabriky. *Ján Straka.*

Aké noviny máme čítať?

Knihy a noviny, to práve tak pôsobi na človeka, ako priateľstvo toho lebo oného človeka. Hovorí príslovie že vtáka po perí a človeka po priateľoch jeho poznáš.

To isté platí aj o knihách a novinách: jaké knihy a noviny čítaš, takého aj smýšľania budeš. Stalo sa to nie

raz, lež hádam aj storázy už, že n. pr. decko poriadných rodičov zapletlo sa medzi cigánov, a časom z tohoto decka stalo sa opravdové cigánča. Nuž tak je to aj s novinami. Keď voľakto vždy len samé cigánstva číta v novinách, nuž konečne tým cigánstvám aj uverí, a bude spolu s novinami cigánskymi bojovať proti čiročistej pravde. A to je najsmutnejšie, že mnohí ľudia chudáci ani nemôžu za to, bo nemal ich kto upozorniť na iné dobré bohumilé noviny, a preto takí ľudia nemali príležitosť porovnať tie noviny, že v ktorých sa píše za pravdu, za Boha a za práva ubiedeného, utláčaného ľudu.

Ale najhoršie je vo veci to, že sú aj také falošné noviny, ktoré síce hladko-sladko píšú, akoby byly nevinným baránkom, len že o takých veciach, o ktorých by najviac písať mali, o takých veciach ony na večné veky mlčia, aby ten zaslepený ľud hádam nevzepamätal sa a nekopnul také falošné noviny von z domu.

Upozorňujeme vás Bratia rodáci, že netreba ohľad brať na to, či sú noviny daktoré lacné, či sa v nich o láske, o kravách, o hnoji a pod. veciach píše, lež len na to berte ohľad, či tie noviny aj nebojá sa smelo povedať pravdu do očí bárs akému pánovi veľkomožnému? Či majú guráš ohlasiť sa vždy, keď ten ubohý roľník a remeselník od všeliakých úradov prenasledovaný býva? A či tie noviny píšú ľudia od vlády a od židov platení aby vás slepili, alebo či ich píšú vaší bratia, krv z krve vašej a kosť z vašej kosti? Toto hľa je hlavná otázka vtedy, keď máte peniaze vynaložiť na noviny. Lebo predplatíte-li na noviny také, čo sú neni ani sem ani tam, ktoré vám len slúžnovci, rychtári, notári a štátni učíteli — teda samí štátni sluhovia odporúčajú a natiskajú, s tým len sami proti sebe robíte. Lebo však dobre môžete poznať pánov a židov: títo sa veru málokedy chovajú úprimnou láskou k tomu chudobnému človekovi. Preto títo páni a židia ani nebudú vám odporúčať takých novín, ktoré by byly pre dobro vaše, lež len také, v ktorých sa píše dve na tri o všeličom, len o vašich krivdách nikedy.

Ponevác vieme, že naši Slováci veľmi radi čítajú dobré veci, preto posielame toto číslo nášho všeobecne známeho a rozšíreného Kresťana aj takým niektorým pánom, ktorí ho ešte nepoznajú. Ráďte si to číslo prezreť a prečítať a potom súďte sami o ňom, či nedýcha z každého riadku jeho čiročistá pravda a láska k ľudu. Nazad nikto nemusí poslať to číslo, lebo je to na ukážku poslané zdarma. Komu obsah našich novín zodpovie, nech sa mu páči predplatiť, keď bude mať peniaze, a veru ani jeden neobanuje!

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	4 koruny
na pol roka	2 koruny
na štvrt' roka	1 koruna

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35.

Prečo sú nám spolky potrebné?

Toto bude tvrdo našim remeseľníkom rozložiť, aby skutočne uznali, že len tie nás môžu od nášeho veľkého nešťastia osvobodiť, ktoré sa nad nami zviha.

Myslím, že v našom milom «Kreštane» dost zjavno bolo vypísano, že liberál na vnivoč a na žobrácku palicu dovedie krešfanských remeseľníkov. Tu sa teda treba s tou najväčšou silou dovedna usnieť a pracovať proti tomuto hroznému úpadku. Zkadiaľže ale začať pracovať? Keď tí, tí starí, ktorí nám majú byť vodcovia, vravia: boli sme bez spolkov a môžeme aj ďalej byť. Mladí? Ti tomu nerozumejú. Sprostí? tým je aj za pecou dobre. Tí, čo im remeslo pobre ide? Tým toho netreba. Tým čo sú boháči? tí o to nedbajú. A tým čo sa im ozaj najlepšie zide a najväčšiu potrebu nane majú, tých? tých ani za ušy do spolku nedotiahneš. Ale nado všetko tí, ktorí majú z každého ohľadu na tom stáť, sú od štátu platení. Teda čo z nás bude, kde prídeme? keď nikoho nemáme, nik sa za nás nestarajú, nik sa neslútuje nad nami. Ach! mi ubohé siroty! Tu stojíme v osamotelom stave, a musíme tak tancovať, ako nám hrajú, a sa predsa nespájame dovedna, nedržíme v jednom kruhu a svornosti, a takto dopomáhame našim nepriateľom sami seba do priepasti doviesť.

Povedzme už raz to: všetci za jedného, a jeden za všetkých a dozaista len tú budeme tancovať, čo si sami rozkážeme.

Jestli nemáme dovedna držať, tedy sa neponosujeme, že nám zle ide, lebo bude naša príčina.

Lenže akože sa to dozvieme, že čo nám náš milý «Kreštan» dopisuje, čo máme robiť. — A veru, vám to vaši židia čo sú vašimi predsedi v krčmách nepovedia, a spolky nemáte, noviny nedržíte, lebo vám nedochodí tie 2 zlatky na nášho milého Kreštana predplácať, ktorý za nás stojí a nám spravodlivo vypisuje a dobrú radu dáva. Toho veru v tom krčmárskom spolku, čo deň po deň vaše krvopotné zárobky platíte, nedržia, lebo ten aj do takého špatného mesta nepatrí. Ale «divého» toho skorej najdete tam. Ale keby dakto to dopisoval, že tá nešťastnica zlacnela, to by dozaista hneď každý vedel; ale o spolkoch? dobrých radách? to nik nezradí, ba ešte zatajajú, lebo dobrý chýr na ťažkom, a planý na rýchlym vlaku chodí. Veru na takýto spôsob tie 2 zlatovečky nedochodia na «Kreštana» alebo na spolok, kde by sa vzdelával a nie hovädom lež človekom zostal. Lenže ako že mu aj dôjde, keď tá jeho každodenná potreba s ktorou raňajky, obed a večeru odpravuje, každý deň je drahšia a drahšia, tak že liter už 60 halierov stojí, a on chudák málo viac denne zarobí — a čože je to liter? veď človek viac kávy vypije!

Takýmto činom človek ani vôle nemá dopisovať, lebo načo, keď to nik nečíta? Škoda časy troviť a hlavu si ľamať! A konečne sa aj obávam o spolkoch dačo aj spomenúť, lebo viem že naši remeseľníci sa spolku viac, nežli pekla boja; a ešte tie ženičky! veď ma tie preklajú.

Poviem na príklad o jednom takom spolku z čoho

nám prikladné veci vysvitnú o našich remeseľníkoch, že aký pochop o spolkoch majú. Táto vec sa skutočne udala.

Našiel sa jeden dobráček, ktorý s pomocou 3—4 remeseľníckych vzdelanejších majstrov takýto spolok chcel založiť, pretože mu ľúto bolo tých jeho kamarátov že žiadnej civilizácie nemali. Veď u nás jeden taký remeseľník len vtedy prišiel do spoločnosti intelligentnej, keď ho na obecný dom volali, alebo pri voľbách: ináčej bol celkom zapovrhnutý. Tu tedy druhej pomoci nebolo, aby remeseľníci mohli to ukázať že sú ozaj remeseľníci, a nie sprostí zapovrhenci, ako založiť jeden spolok. No ale akože to začať, keď sprostému nič nenavraví a mudrému nič nevyvraví?

Zvolali sa všetci remeseľníci (je ich asi vyše 60 majstrov,) a sa počali prednášky pretriasať. Bolo že tu galiby! nedaj Bože nikoho na to doviesť; čím sa viac rozprávalo a dokazovalo že je nám spolok potrebný, tým viacej odpierali. Pojední tí hneď od strachu poutekali a tí čo s ťažkým namáhaním sa dáko dali udržať, tí pojední obledli, druhých horúčka oblievala a to všetko od samého strachu, že kto to videl ešte do «Kasína» chodiť remeseľníkovi; veď by nám páni dali že sa k nim rovnáme! A tých porcií — veď nám tých natrepú, keď budeme takí páni ešte do kasína chodiť. Veď ich aj tak dosť platíme. Že sa teda najskôr idú notára a rychtára opýtať, či to môžu spraviť aby do štrófu neprišli. A Boh vie ešte čo za všeliaké sprostosti navravili, tak že to bola celá komédia. S veľkým namáhaním s vyvravením všetkých pľúc a zachripnutí našich hlasov ledva sa nám podarilo, len toľkých udržať, čo zápisnicu podpísali, ktorá aj so stanovmi pred ministra šla a vskutku bolo všetko prijato. Sme mali teda remeseľnícky spolok.

Za pár dní po horespomenutom shromáždení nedaj Bože ani jedného na ulici vidieť, nik nevyšiel čo sa náramne báli, že budú mať spolok. No spolok bol, ale veru Bohu žiaľ nemožno nikoho do spolku dopraviť za dlhé časy a najviac 3—4 čo sme ta chodili. Konečne o istý čas počali predsa chodiť. Tu ale začaly ženy zle na chlapov, a veru sa aj jedna opovážila do spolku, a to veru s palicou. Ach začala zle nedobre, lomíť chlapov po chrbtach. No tu máš, to nám ešte bolo treba, nech sa už potom človek neobáva o spolkoch dopisovať!

No zkadeže zase začať? Veď sa vskutku bojím, že aj mňa vychrbtia; no ale už len poviem, ženičky sú radšie tomu, keď ich muž do týždňa raz do krčmy ide, ako každý deň alebo 3—4 rázy do spolku. — Lebo v tej krčme, čo celý týždeň zarobí, v nedeľu zmarní a ešte aj dlh spraví, domov príde ženu bije; v pondelok, do roboty je nesúci; v útorok sa napráva a v pol týždňa začne robiť. Ano, to sa im lepšie páči, lebo do spolku častejšie chodí, a do krčmy len raz do týždňa a v spolku iba 7 kr. do týždňa (kde je viac údov aj menej) platí, a nič nestroví, noviny číta, zabáva sa, domov príde triezvy, donese jej dačo čítať, rozpráva jej, čo z novín počul, v nedeľu nič nestroví, v pondelok triezvy do roboty vstúpi, a to všetko do roka len 3 zlatky aj pár krajciari stojí. Tedy 1 kr. denne sa im veľa vidí a v krčme na jeden

raz aj tri rázy tolko stroviť na jedno posedenie, to je nie veľa.

Tedy milé ženičky, až chcete tomuto rozumieť a uznáte, že je spolok aspoň pre vaše dobro potrebný, tak je dobre; — jestli ale nie, tedy musíme najskôr pre vás ženské spolky nadobudnúť, ktoré sa o veľa ľahšie dajú previesť, lebo vravia, že kde sa 3 ženy dovedna zídu, že je to už celý spolok. Aj každá je za predsedu súca, kde pri nás chlapoch jeden spolok z oveľa viac údov pozostáva a za predsedu ledva že jedného v dedine najdeme. A tak nám prichodí tedy najskôr vám spolky zaviesť, a keď sa vy vzdeláte, až potom si mi nadobudneme, a tak bude večitý pokoj medzi nami všetkými panovať. Nebudete brániť nič čo je dobré a my nebudeme zas to robiť čo je zlé.

Úctive prosím za odpoveď, aby môhol ďalej dopisovať, prečo sú nám spolky potrebné. (Pokračovanie nasl.)

Na Marianský chrám Višňovský obetovali.

Zo Žisiny: 5 korún Ladislav Uhlyárik.

Z Rajca: 10 korún Ján Blunár kaplán.

8 korún Treitler Ferencz.

Po 4 koruny Baross Károly farár, Kaluzsay Arnold, Ján Mladonek.

Po 2 koruny Turesek József dekan, dr. Pokorný, Hladný Géza, Ján Cservenyánszky, Jozef Uhlyárik, Ján Dúbravka, Bratia Ribarik, Jozef Kada, Albert Rucsek, Ján Fabana, Andrej Škrábik, Ján Hollý, Juraj Dúbravka, Obec Rajec.

Po 1 korune, Kaluzsay János, Julia Hollý, Šimon Johannides, Ján Klačanský, Gašpar Ďurčanský, Georg Ďurčanský, Jozef Kardoš, Ambros Kállay, Mikuláš Klačanský, Ferdinand Klačanský, Jozef Šimko, Andrej Šimko, Matúš Jančovič, Kamill Ribarik, Ján Jančovič, Cyrill Hulják, Ján Smieško, Peter Hollý, Tóth Emma 1 korunu 40 halierov, Maria Jasenovský, Ján Mišo, Ján Blunár, Jozef Smutný, Jozefina Hundák, Ján Halko, Jozef Židek, Jozef Vavrik, Virgha Ilona, Michal Dúbravka, Františ Pekara, Štefan Cinko, Raška, Rosa Hlatký, Madovesik V., Klačanský Róbert, Lednický Nándor.

Zo Stráňav: 3 koruny, Ján Rendár.

Po 2 koruny, Ján Hanuliak, Ján Púček, Ján Ballo.

Po 1 korune, Vojtek Bernát, Matej Bela, Ďuro Balco, Ondrej Jariček, Ján Tamborský, Adolf Brezányi, Ján Daniš.

Z Túra: 5 korún, Jozef Langmaier.

4 koruny, Jozef Pázsický.

Po 2 koruny, Ján Chovan, Mikuláš Székely, Martin Lonc, Franc Jiřík, Ján Zábojník, Pavlanszky Rezső, Gašpar Kozáček, Štefan Fusko st., Ján Marček, Jozef Manga, Ďuro Kováč st., Pavel Chupán, Pavel Lonc, Peter Gajdoš, Ján Valášek.

Po 1 korune, Štefan Laurenčík, Matúš Medveď, Anna Brezovian 1 kor. 20 hal., Imrich Szécs st., Jozef Hriň, Ďuro Hriň, Jozef Kostelný, Lucia Tvrď, Tekla Turský, Jozef Fusko, Tomáš Majer, Mikuláš Lonc Brezovský, Anton Lonc, Ondrej Lonc, Michal Kekeľa, Ďuro Smieško,

Štefan Kuric, Tomáš Lúčan, Matúš Dubovec, Maria Brezovian 1 kor. 20 hal., Veress Pál, Mikuláš Zábojník, Ján Medveď, Ondrej Mikula, Ignác Gašica, Štefan Kováč, Jozef Kováč, Imrich Turský, Ján Božek.

Z Kys. Nového Mesta: 20 korún, Michal Čepeľa.

Predmier: 4 koruny, Jozef Szteszkal dekan.

Fara Petrovice: 7 korún 4 halierov.

Z Ameriky z Creightonu sbierka Štefana Mikuš rodom z Malej Bittče: 100 dollárov t. j. 488 korún, ku ktorej prispeli:

Rodáci z Malej Bittče: Ondreja Kolka syn 2 dolláry.

Po 1 dolláry 50 centov, Štefan Mikuš, Gašpar Pavlík.

Po 1 dolláry: Štefan Hájek, Ján Huszár, Štefan Bunta, Ján Jašo, Štefan Adamík, Jozef Valášek st.

Po 50 centov: Ondrej Blaško, Veronika Jašo, Jozef Valášek ml., Georg Harvánek, Georg Štefún, Štefan Kalabús, Jozef Holaš, Štefana Pavlík rodina, Štefan Husár Pavúček, Ján Kolek, Ján Pavlík Brčkárík, Jozef Jašo, Ján Šušola, Barbara Šušola, Jozef Ševčík, Ján Hajdúch, Katerina Hajdúch, Jozef Husár Pavúček, Jozef Hrtánek, Anna Hrtánek.

Po 25 centov, Ján Hájek, Jozef Kapusciar, Maria Kapusciar, Georg Stariček, Imrich Šamaj, Jozef Pavlík Hrbáč.

20 centov, Maria Husár Pavúček.

Rodáci z Velkej Bittče: 50 centov, Štefan Bednárík.

25 centov, Georg Pivko.

Rodáci z Hlinika: 50 centov, Ondrej Gabaj.

25 centov, Ján Kucharík.

20 centov, Ondrej Klobucký.

Rodáci zo Pšurnovic: 50 centov, Jozef Vavrinčík.

40 centov, Štefan Klopán.

Rodáci z Kotešovej: 25 centov, Ondrej Tomášik.

10 centov, Štefan Ordan.

Rodáci zo Štiavníka: Po 2 dolláry, Štefan Židek, Jozef Tvrđovský, Ondrej Gablík.

Po 1 dolláry, Štefan Harcina, Martin Golbinec, Georg Kováč Štrocholec, Michal Janík, Františ Plačko, Štefan Város, Štefan Jurina, Georg Bernacik, Ján Cisarík, Františ Podolan, Ondrej Brheľ.

75 centov, Ján Pastorek.

Po 50 centov, Vavrinec Harcina, Štefan Danik, Imrich Lukniš, Ján Machcina, Matej Lukniš, Vendelin Šelko, Jozek Sakmár, Georg Plačko, Ján Bačko, Štefan Kotkolík, Ján Machcina, Ján Červenec, Ján Turčan, Jozef Fajbík, Martin Lepiš, Jozef Mišutka, Františ Trulík, Štefan Baláš, Ondrej Rakovan, Ján Mistrík, Ján Putírka, Ondrej Haradzín, Gašpar Bohušik, Katerina Hlaniš, Anton Vároš, Štefan Gablík, Martin Machcinec, Jozef Homolík, Františka Homolík, Francko Kupčik.

45 centov, Štefan Masiarik.

35 centov, Jozef Rakota.

30 centov, Martin Ilo.

Božské Srdce Ježiša, odplaf dobrodincom našim všetko to dobré, ktoré Ti oni obetovaním na ozdobenie kostola nášho ochotne preukázali. Požehnaj im za to časne i večne!

Alex Frátrík, farár višňovský.

BESEDNICA.

Na nový rok 1891.

Že nám zase šťastne svitol
s novou zorou rok nový,
živou vierou poďakujeme
neba, zeme Pánovi;
a v tej viere prajme si dnes vospolok:
Šťastným učiň, o Bože, nám tento rok!

Utrpenia prežitú dnes
zabudnutia zaštri mrak,
nádej v lepšiu budúcnosť nám
sohrej dušu, zjasni zrak;
a v nádeji tej si prajme vospolok:
Daj nám Pán Boh cnostlive žiť tento rok!

Svorný v diele obejmi si
rodnou láskou brata brat,
veď tak spasno v láske svornej
za jedným sa cieľom brat!
A v tej láske prajme si dnes vospolok:
Daj nám Pán Boh Srdce Svoje tento rok! A—m.

Novoročný dar.

Napísal: Bogoslov.

V Krkoškovej sa chystajú na sviatky. Gazdiny bielia, umývajú, všetko čistia, aby ich nový rok čisto našiel, lebo dľa starého porekadla: jaký je dom na nový rok, tak ho navštevujú šťastitelia; čím viac bochničiek rozdá gazdina, tým viac božieho požehnania sa jej cez celý rok dostáva. — U rychtárov najväčšiu starosť mal hlava obce. Pánu zemänovi, najvyššiemu to sudcovi dediny, dľa starodávnej obyčaje krkoščania na nový rok museli nejaký dar doniesť; a aby boli vo väčšej hodnosti, každý rok niečo nového.

Jano Štrba mnoho zkusil; pochodil pol sveta, bol rozumom celej dediny, ale pri tejto otázke teraz, akoby už aj jeho rozum bol zastal, ani zahrzdavené hodiny. Veru muselo to už byť zle, keď už ani náš Jano nevedel kam z konopí. Hej, ale nie preto pochodil on Francúzsko, a Taliansko, nejedol on nadarmo guľaš (mäso zo somára) v Majlande ešte jako vojak, že by si on nedal rady! — Vedel si on hneď rady dať, akonáhle uzrel pred sebou starostlivého rychtára vzdychať:

«Veru kmoterko» — rychtár ho kmotruje, keď mu je úzko — vždy som ja to hovorieval, že keby nebolo nášho Janka v dedine, už by sme boli bývali dávno dolu vodou. Vy ste len človek rozumný; ej škoda preškoda, že ste nie fiškálom.»

«No čo sa mám chváliť — odvetil mu hrdo náš Jano — jest pravda, že jaké drevo taký klin; k mojmu

tatkovci celá dedina chodila na poradu, a ja tiež nemám v hlave otruby.»

«Pane Bože mi odpusť, že otruby! — diví sa rychtár — ba modzgov musíte mať za pol štvrtky. — Ale čujte kmotre, breba sa nám už o nejaký dar starať pre pani urodzenú. Už som si dosť hlavu lámal, ale veru nič nového som nevynašiel. Nie je div, veď človek len stárie. Ešte vo Vás mám dôveru.»

Náš Jano už dávno čakal na to, aby ho hlava obce prosila. Pokrútil si fúzom a seba povedome hovori:

«No prissám, myslíte rychtárko, že som ďalej nebol od mamkynej zásterky? Hej, čo som ja pochodil, a ešte viac videl! V Majlande také vtáčisko veľiké som videl, čo malo hlavu ani pol riečice, a veru nepoviem mnoho, klietku malo takú, že by ste sa tam aj Vy rychtárko boli vyspali. Ba aj rozprávať vedel, — rozprávať, čujete.»

«No teda, čo ešte človek neočuje» — čuduje sa rychtár.

«Veru tak rychtárko, aj ja som sa s nim pustil do reči, ale ma ten vyplatil. «Močkarr, močkarr!» škriekal neprestajne, lebo zbadal, že mám za zubami založené. Včul teda očúvajte ma obojima ušima.»

«Len hovorte kmoterko, hovorte.»

Jano zakašľajúc si, ďalej pokračoval:

«V tejto tuhej zime aj k nám priletel taký veľký vták. Krivý Ramarčiak ho na spaní chytil; s týmto sa zavraždíme nášmu pánu urodzenému (zemepánovi). Nik o ňom nevie; a lepšie aj, aspoň na nás viac padne, jako keby tam pol dediny išlo. — Vy, jako hlava obce máte pri odovzdaní reční. Ja to ale po panský takto myslím: Vy poviete: «Pane, Boh fa živ!», ja: «aj s tvojou paňou», a chromého Ramarčiaka tiež pojmem, ten povie: «aj s tvojou celou famíliou». Toto sa mu tak zaľúbi, že nás možno aj na obed zavolá. Len s rozumom potom pán rychtárko.»

Stalo sa teda, čo sa malo stať! Rychtár v tajnosti držal celú vec; za živého Boha by si sa nebol od neho ničoho dozvedel o zemänovom dare. — Konečne prišiel aj ten čakaný deň. Cez noc nášho rychtára vždy len ten podarúnok omýnal; čosi mu nedalo pokoja: už sa tam videl za vreh stola sedieť u zemänov.

Ráno za včasu sa prichystali Jano a rychtár; chromý Ramarčiak tiež nebol lenivý. Potajomky, jako by šli na zboj, ukrádal sa cez dedinu. Tu zrazu Jano pohne rozumom, čosi šepne do ucha rychtárovi a . . . nohy na plecía a rychtár za ním.

Chceli odbehnúť Ramarčiaka, aby boli pri odmene len sami. Ramarčiak chudák skoro zúfal, keď videl, že ich chromky nedohoní; ponáhlal jako vedel za nimi, až mu kropaje na čelo vychádzaly; ale preto len pomaly mu cesta odbývala do susednej dediny, kde pán urodzený, jako zemän celého okolia bydlil.

S vtákom už tamti došli do dvora; ticho sa blížia ku dverám. Rychtár drží podarúnok za nohy, aby neuleteli. Otvoria sa dvere. Rychtár veru nemal čas na vysoký prah sa dívať; dosť mal roboty s tým drahocenným darom, ba ešte viac s tým, čo má povedať.

«Len rozumom» — šeptá mu zpoza chrpta Jano — a jako chce rychtár cez prah prekročiť, bác! padne dolu nosom a rozvalil sa v celej svojej dlhokosti k nohám pána urodzeného.

Vo veľkom strachu, alebo v čom, nevedno, sovu — to bol ten dar, čo za papuška * držali — pustil. Tá tiež slobodnou sa cítiac búšila o okno a ufíkla. Ale to ešte nič. Rychtár mal tú zlú obyčaj, že keď sa mu čo zlého stalo, hrešil akoby sa tie šlaky, morové rany a hromy z vreca sypaly. Aj tu tak, na miesto vinša od jedu «bodaj fa tu čert vzal», zbrblal, na čo Jano zakontruje: «aj s tvojou celou familiou, dietky a paňou».

Zemänovi nebolo viac treba. «Janči! vystrihni im tam nohavice; nebuď skúpy, daj každému svoju porciu po 25.» Vtedy ešte také časy boli, že nebolo rozdielu medzi rychtárom a kravárom, a najvyšší sudca dediny bol sám zemän. Aj sa im tých 25 veru hneď vyfalo.

Takto zahaňbení stretnú sa s Ramarčiakom. «Veď Vás musí Boh potrestať, že ste mňa odbehli.» Pre Boha, či tam ešte niečo pre mňa nezostalo?

«Dostali sme na nohavice; ponáhľaj sa, môžeš ešte aj ty niečo dostať.»

Ramarčak chudák myslel, že dostali na nohavice z toho nového súkna, čo si dal zeman onehdy uváľal. Skoro mu duša vyskočila, tak sa nadhadzoval na dlhšej nohe, aby čím skorej prišiel ta, kde na nohavice rozdával.

«Prosím, ja som to chytal toho vtáka», hovorí udychčaný.

— «Dobre, dostaneš aj ty», znela odpoveď.

«Ale prosím ponížene, jako pána urodzeného, neráče sa nahnevať, aj moje chlapčisko pomáhalo.»

«Daj mu Janči za dvoch 50 palíc!»

Tak ubohý Ramarčiak za tú lož, že mu aj syn pomáhal, obdržal dupľovanú porciu.

Čo sa stalo ďalej, to neviem, ale myslím, že z týchto troch lakomcov ani jeden sa doma nepochválil, jakú odmenu dostal za novoročný podarúnok.

Na prahu XX. stoloetia.

Dvadsiate stoloetie,
túžba mojej zori,
na prahu príchodu
môj duch sa ti kori.

Vítaj drahá perla!
«veď som fa ja čakal»
posadni si dľa mňa,
aby som neplakal.

Sadni-že si u nás,
povedz čo nám nesieš:
či aj dáke biče,
na tyranov vlečieš?

* Papúšek je väčší vták, ktorého radi mávajú v panských domoch zato, že sa niektoré slová vyriecť naučí. Dakedy by človek temer nerozoznal papúškové kriky od hlasu ľudského.

Vyslov tvoje túžby
ako budeš meraf?
či šťastia bezdušným,
či nás za čnosť zdieraf?

A či vence dávať
nebu verným ľuďom,
ktorí omdlievaju
pod bezdušným prúdom.

Zbožnosť do úradu,
či zase postavíš?
predešlé čo zhlitlo
chyby tie napravíš?

Daj zbožnosť úradu!
počuvni tú radu;
prestaneme plakať,
keď bude smrť hadu.

Zbožnosť staroveku,
šľachetnosti ducha; —
do čertovho vreca,
hlava nech nedúcha!

A technické stroje,
aké mieniš spraviť?
tak jak devaľnaste?
a či ho presláviť?

Zo srdca ti radím;
nestúpaj vysoko,
lebo budeš zobrák
keď padneš hlboko.

Pomály, pomály!
len tak po kresťanský,
aby sme neprišli,
na chodník pohanský.

Ujmi sa otrokov,
nás novôstoročia!
nech sa Luciferi
zo sveta odlúčia.

Št. Kňazolícky.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým nepravostiam iako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Zamurovanie Svätej brány. Z Rímu oznamujú: Svätý otec 24. t. m. na poludnie sišiel do baziliky, aby z príležitosti zaklúčenia milostivého roku zamuroval Svätú bránu (Sancta Porta). Na slávnosť shromaždily sa veľké zástupy obecnstva. Na námestí pred chrámom sv. Petra stálo vojsko. V skvostne ozdobenom chráme, na ľavo od Svätej brány stál skvelý trón pápežov. Oproti trónu boli miesta pre suverénov, kniežatá, maltanských rytierov, diplomáciu, aristokraciu a pre ostatných pozvaných hostov. Veľký chrám čo skoro naplnil sa zbožným obecnstvom. Pápež pred 12. hod. opustil svoj byt; pred ním kráčalo kňazstvo, švajčiarska stráž, kardináli, arcibiskupi a biskupi. Pápeža niesli na sediatku gestatorii. Obecnstvo hlbokou poklonou pozdravilo sv. otca, ktorý pred Sv. bránou zostúpil s nosidiel a kľaknul si pred oltár, na ktorom vložené boli najdrahšie relikvie chrámu. Pochod sa oedlho zas pohnul a pápež šiel ku bráne, aby ju zamuroval. Cez bránu prešla najprv stráž a celý sprievod pápeža a naposledy sv. otec peško pekročil prah brány a sadnul si na trón. Za spevu chóru pápež posvätil bránu a potom zlatou murárskou varechou tri razy nalial vápna na prah brány a položil tri tehly opatrené nápismi, vzťahujúcimi sa na jubilejný rok cirkve r. katolíckej. Príklad pápežov nasledovali potom všetci kardináli. Po skončení týchto obradov niekoľkí murári úplne zamurovali bránu, položiaac na otvor veľkú mramorovú tabálu, ozdobenú veľkým krížom. Na to celý chór spieval Te Deum landamus a po modlitbe pápež dal sa zaniesť späť na svoj byt, pri ktorej príležitosti obecnstvo pripravilo mu hlučné a vrelé oslavy. Slávnosť zatvorenia Sv. brány skončila sa o 1. hod. popoludní.

Noví titulárni biskupi. Jeho veličenstvo kráľ prešporského prepošta barona Franca Horeckého vymenoval za corcolanského titulárneho biskupa. — Podobného vyznačenia ušlo sa i nitrianskému veľprepoštovi Francovi Wenzellovi, ktorého kráľ vymenoval zas za pharosského titulárneho biskupa.

† **Hermína Kohútová**, rodená Nandrassy, manželka p. advokáta Jána Kohúta, žena lačhetná, Slovenka borlivá, zomreia dňa 27. t. m. po dlhej, nemoci v 55. roku požeňnaného života. Boh ju osláv a poteš zarmútenú rodinu!

Najväčší vianočný koláč. V «Home Magazine» čítame: Najväčší vianočný koláč upiekli pred dvoma rokmi v Richmonde. Bol 1 m. 60 cm. vysoký, mal 3 m. 60 cm. v objeme a vážil 2000 kg. K nemu upotrebili: 225 funtov masla, toľko cukru, 340 funtov múky, 160 funtov korenia a hrozienok, 2600 vajec a 50 funtov kvasnic. Vypočítali, že osoba, ktorá by zjedla denne 1/2 funta z toho koláča, potrebovala by celých 11 rokov, aby ho celý zjedla.

Zlá obyčaj panuje zvlášte u priekupcov, že niektoré potravné články, ku pr. hrach, fazuľu, pšeno múku atď. k vôli obecnstvu pred sklepy vystavujú; ponevác ale za obecnstvom tou istou cestou aj psíci vybavujú svoju promenádu, zbadajúc tieto vrecia použijú príležitosť a na týchto vystavených veciach probujú odbaviť svoje neslušné

obyčaje. To isté sa stáva s s košíkmi so zeleninou na rynku vystavenými. Kupec si toho perse nevšímne a obsah vriec práve tak predáva, jako články v priehradách alebo škrinách uschované. Preto obecnstvo nech vôbec nie, alebo len opatrne kupuje v takýchto obchodoch,

Jask pod morom. Záležitosť podmorského jasku medzi Španielskom a Marokkom už častejšie bola spomínaná. Z počiatku držali plán tento za bláznivosť, teraz už nevysmievajú sa z plánu, ba snád blíži sa čas, v ktorom bude aj uskutočnený. Francúzsky merník Berlieri ktorý plán tento podal ku vláde španielskej a marokánskej úplne dôveruje v prevedenie svojho plánu a hovorí že nebudú väčšie ťažkosti pri ňom, jako pri kopaní jasku mentceniského, sv.-gothardského a arlbergského, len zavedenie prievanu a odvádzania nakopenej vody spojené bude s ťažkosťou, avšak že menovaný merník i tu vie si dať radu a má svoj tajný plán. Jestli započnú kopáť jask z obúch koncov naraz, vtedy vyhotovený bude roku 1907. a stála by celá práca len 92 millionov mariek.

Z Námestova nám píšu, že žid Schanzer, ako celkom ešte svižy ženáč, svoju mladú manželku — dcéru to tých istým Nürnbergercov, ktorí v našej Črchlanovej krvovražde dost hlboko zamotaní boli — 27-ho dec. okolo 2-hej hodiny po polnoci s britvou po tele na viac miestach strašne porezal. Lekári chudinu mladú ženu od vykvrácania zachránili. Bestialný muž udanlive nebol spokojný s tým venom, čo porezaná od svojich rodičov dostala. Schanzer dľa mienky židov, ako na rozume pomätený je teraz pod dozorom u žandárov.

Voľby v Haliči. Zvolených dosiaľ 54 poslancov; za Halič triedí «Glos. Nar.» takto: 42 sú Poliaci, jeden je nemecký kolomista (Rotter), jeden internacionál (Dašínsky) osem Rusov a dvaja židia (Byk a Seinfeld). Dľa smeru je 14 Poliakov konservatívnych, 5 bezbarevných, 16 kresťanských demokratov, 8 liberálov. Čo sa týče pomeru polskej delegácie k českej, píše «Gl. N.»: Porážka Rutovského súčasne vo dvoch volebných okresoch je najvýznamnejším zvajom tejto volebnej kampane. Odňatie mandátu Rutovskému je manifestáciou, ktorej s radosťou porozumejú naši pobratimci českí a ktorá značne znepokojí vládu dra. Körbra. Od tejto chvíle nemôže byť pochybnosť, že zem odsúdila zradu, ktorej sa dopustila naša reprezentácia na svojich prirodzených spojencoch a že sa domáha obnovenia česko-polského priateľstva. Dľa výpočtu «Gl. Nar.» zvolení dosiaľ poslanci polskí sú všetci proti politike Javorského a za shodu česko-polskú, až na osem liberálov: Rottera, Weigla, Grega, Stvierňu, Bojku, Krempu, Olševského a Breitera a dvoch lebo troch konservatívcov spolu s ministrom Pientakom.

Trnavský slúžny. Proti slúžnému Kissovi zaviedli disciplinárne vyšetrovanie pod vedením hlavného župana bar. Dionýza Vayho. Žaloba je tá, že slúžny Kiš sa dal seredskému lekárnikovi Emilovi Szyčákovi i iným viakrát podplatiť, že chudinské peniaze v obci neriadne manipuloval, že pri voľbách obecného predstavenstva vyberal neoprávnené predplatky a že priestupky istých osobností premlčal. Pred dokončením predbežného vyšetrovania

došla ešte zpráva od pudmerického p. farára že Kiš zpreneveril i tých 300 korún, ktoré mu gróf Móric Pálffy pre chudobných bol oddal. Cieľom vyšetrenia tohto nového prečinu bolo preličenie prerušené a na neurčitý čas odložené. Obžalovaný dnes na preličení nebol prítomný.

Cár zdravý. Ruský cár sa už celkom zotavil. Už sám vykonáva všetky bežné štátne záležitosti a o tri týždne nastúpi cestu do Carského Sela. Svojích lekárov, ktorí ho v nemoci ošetrovali, cár skvele odmenil. Lekára Popova menoval svojim dvorným lekárom a obdaroval 100.000 rublami, lekára Tihanova poctil tým istým titulom a 50.000 rublami.

Najväčšie školy na svete. Najväčšia universita (všeučelište) je parížska s 12.171 poslucháčmi; za ňou nasleduje berlínska ktorá má 11.312, universita mesta Kairo 8573, viedeňska 6981, madriská 5575 poslucháčov; na šiestom mieste stojí budapeštianska s 5409 poslucháčmi. Koložvárska, stojí na 80. mieste so 1196 a záhrebská ne 121. so 770. poslucháčmi. Najmenšia universita na svete je amsterdamská, má len 127 poslucháčov. Medzi polytechnikami najväčšia je berlínska, ktorá má 3804 poslucháčov. Za ňou nasleduje glasgowská v Anglicku (3786), mnihovská (2308), viedeňská (2077), a na piatom mieste stojí peštianska (1816). Najmenšia je marseillská, ktorá má len 30 poslucháčov. Medzi zverolekáorskými hlavnými školami peštianska stojí na druhom mieste so 487 poslucháčmi, najväčšia je berlínska, ktorá ale má len o 3 poslucháčov viac.

Smrť. Vyslanec Benjamin Perczel zomrel v. 42. roku svojho života. — Perczel bol takzvaným «vháňačom» znemovne. On dbal o to, či vládna strana čo do počtu je dostatočne zastúpená, že by nebola opozíciou prehlasovaná. Robieval to on obyčajne tak, že išiel do šatnice a z počtu visiacich tam klobúkov a kabátov robil svoje výpočty. Raz ho ale predsa prekabátili. Snemovňa mala odhlasovať bezúročnú požičku 200.000 zl. na Vígszínház, vlastne pre grófa Keglevicha, ktorý bol sa vyznačil pri rokovaníach o prevedenie cirkevno-politických návrhov v snemovni veľmožov. Opozícia chcela to prekaziť a siahla k figlu. Opozicionálni vyslanci nešli do šatnice, obchodili chodbu a shrvmazďovali sa v buffete, čítalni a teremoch na prvom poschodí. Perczel to nesporezoval a zvestoval: «Sme vo väčšine; možno zahájiť zasadnutie.» Tak sa i stalo. Ale sotva predseda oznámil, že sa ide hlasovať, opozicionalisti vyrojili sa a hrnuli sa vchodmi a prehlasovali vládnu stranu.

Alkoholový obsah nápojov. Najmenej alkoholu obsahuje pivo. Lhké pivá obsahujú 2%, ťažké bavorské a anglické pivá až do 8%. Noselské víno má 6% alkoholu, rýnske vína mávajú až do 13%, niečo viac máva šampánia, bordeaux a burgundské, totižto 14%. Portske víno, maršala a iné ťažké španielske vína majú alkoholu 15—24%. Týmto bližia sa ku tak zvaným, dánskym likérom, ktoré obsahujú okolo 30% alkoholu. Silné pálené má 45%, koňak 53% a rum 77% alkoholu.

Poverečné modlitby rozširujú medzi sprostým ľudom nepriatelja cirkve katolickej aby ju zpotupili. Tak

rozširujú medzi Nemcami jakési «Malé evangelium najsvätejšieho mena Ježiš», zjavené — vraj — blahoslavenej sestre Marii od sv. Netra v Túru, vo Francúzsku, tlačené u Fleischmanna vo Würzburgu, s tým poverečným dodatkom, že chráni od úderu hromového, od zlosti diabolskej a od všelikého zlého. Bohužiaľ i medzi slovenským ľudom, navzdor všetkým výstrahám a napomínaniam, kolujú dosaváď podobné peverečné modlitby, a hlúpy, nevzdelaný ľud veľkú váhu klade na také kramárske a klamárske sľuby a poverby! Katolícky ľud, otvor oči a nedaj sa jako slepý klamať nepriateľom cirkve, ale drž sa toho, čo ohľadne modlitieb duchovní pastieri tvoji odobrujú a tebe odporúčajú!

Ján Kubelík v Pešti. Povestný český umelec Ján Kubelík, — ktorého rumunský kráľ len toľ poctil titulom «dvorného virtuozu», — prišiel zase do Pešte.

Sila Iadu. Iad 4 cm. hrubý znesie človeka, pri 8. cm. môže prechodiť pešie vojsko v rade, ale nie rovným krokom. Pre jazdu a ľahšiu artilleriu postačí hrúbka 11—16 cm.; pri 40 cm. hrúbke znesie Iad najťažšie bremená.

Najzaujímavejším mestom na svete je zaiste mesto Hocht v Kansase, kde ženské uzavrely, že budúne každý divadelný kus, ktorý hrať sa bude v mestskom divadle, zahájený byť musí modlitbou.

Attentát na železničný most. Železničný most pri Selepčene (železnica zlatomoravecko-velkošurianska) po tieto dni ktosi polial petrolejom a podpálil. Sfastie bolo, že jeden z cestovateľov, vyzerajúc oblokem, zbadal horiaci most a urobil poplach, tak že zastavili vlak prv, než vjachal na most.

Následkom nedostatku uhlia minister hospodárstva upravil banské vrchnosti, aby otváranie nových baní napomáhaly. Týmto činom máme byť zachránení pred úžasnou drahotou uhlia, ktorá v Rakúsku panuje.

★

V povďačnosti záleží odmena hodných vecí, tak znie príslovie; však ale pri Müllerovom dvojnásobnoelektromagnetickom ústroje netreba to prizvukovať, bo každodenne dochádzajú od tých, ktorí na lámku, lúpanie, padúcu nemoc, hluchosť, bolenie hlavy, ischias alebo na voláku čuvovú chorobu trpeli, príписы vďaky, ktoré tento liečivý prostriedok nado všetko vychvaľujú. — V nasledovných riadkoch uverejňujem jeden z nich: Pánu Belovi Müller v Budapešti V. Vadász-u. 42/L. Prosím, pošlite mi ešte jedon ústroj a síce jeden veľký za 3 zl.; nepotrebujem ho pre seba, lež pre jedného odberateľa a budem aj vždy váš sľachetný výrobok, dvojnásobnoelektromagnetický ústav R. B. 86967. každému odporúčať lebo som presvedčený, že každý, kto tento ústroj nosí, neomylné uzdravený byť musí; ja viem, že keby nebol som váš apparát nosil, bol bych cez celé leto práce neschopným býval a bol bych musel následkom toho škodu na stá podstúpiť a snád ešte aj horsie následky pretrpeť. Každý chorý, ktorý tento ústroj nosí, má byť presvedčený, že vládne nezaplátiteľným pokladom. S hlbokou úctou Bohumil Schmidt maliar a hudobný strojmajster v Temeš Kubíne, dňa 24. dec. 1900.

DOPISY.

Z Tekovskej na nový rok 1901.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velebný Pán Redaktor!

Velikú starosť robí mi to, že si neviem dosť rady s tým, čo Vám všetko chcem písať. Tak veľa je toho, že mám zlú hlavu a neviem kde začať, lebo sa mi všetko razom sype von. A to vari len preto, že málo píšem, neviem kde je hlava a kde nohy. A potom ani dobre písať neviem, lebo nás to v tých školách nič neučia. V modlitebnej knižke je na príklad š s kvačkou a ž takže, nás ale učili písať bez kvačky, a že je to vraj š, a zase z má vraj byť toľko, ako z s kvačkou. Nuž tak hľa, sa Vám v tom písme už ani Parom nevyzná a keď by som tak mal nahlas čítať tie všeliaké háky báky čo Vám tu píšem, nerozumel by som tomu ani sám, a zahanbiac sa pred vlastnými ušami, neposlal by som Vám nič. Ale si ja to len pošepky prečítam, a trebárs niektoré ani sám neviem prečítať, posielam Vám to len predsa, lebo sa nazdám, že ste vy múdrejší odo mňa a aj z jednej litery pochopíte čo chcem a najdete tomu hlavu vzdor maďarskej abecede. Lebo by bolo veľmi zle, aby sa tým naším novomódny učiteľom všetko plané podarilo: Pána Boha zo školy vyhodit a nás sedliakov myseľ odučiť a písať preučiť, žeby sme ani listy písať nevedeli, z čoho by veru ani pošta osohu nemala.

A veru je teraz nám Slovákom dvojnásobne treba vedieť dobre čítať a písať, lebo sa páni liberáli strašne starajú o nás, a preto nám ľudákom treba vždy byť na stráži. Tak som sa dozvedel, že liberálno-vládne, vlastnecko-krajinské «Slovenské Noviny» budú od Nového Roku 6-krát týždenne vychodiť, aby šarapatily za liberálov proti ľudákom. Nuž tu veru treba mať všetkých päť povedne, aby človek neprišiel do pokušenia, keď Vám my obecní ľudia všetko za pravdu držíme, čo je čierno na bielom vytlačené, a čím hrubšia knižka, tým väčší sa nazdáme, že je v nej aj viacej pravdy. Preto sa nečudujte, že sa tých «Sl. Nov.» trocha bojíme, lebo trebárs vieme, že liberálne noviny vždy klamú, predsa keď je toho cigánstva len priveľa, nuž sa ľudia obávajú, aby v tom vraj aj niečo pravdy nebolo, lebo my sedliaci nepochopujeme, ako možno tak veľa cigánit, nazdajúc sa, že len o pravde a jej potlačovaní možno mnoho hovoriť.

A potom viete, na čele týchto «Slov. Nov.» stojí Vám p. Ruffy, tekovčan, snemový vyslanec z Novej Bani pri Hrone, alebo ako sa to volá z Hronského okresu. Nuž tento pán Vám je celý čudák. Keď bol žiakom, nebol ničím, keď prišiel ku stolici do Zl. Moraviec bol Vám takým tuhým maďarom aj s jeho pánom švagrom Rošmanom, tamejším fiškálom, sedliackym to synkom zo Slepčian, že Vám nikoho slovenský rozumieť necheel, a

tak sa izékal, akoby bol mal plné ústa horúcich krumpiel. Keď sa za svoje veľké zásluhy stal ablegátom, osvietil ho Duch Svätý a naplnil darom jazyka a smýšľania slovenského, lebo sa stal súcim za hlavného sekretára slovenského spolku, s nevídalým platom 1600 zl. roč.; čili ako včul vravíme a rátame 3200 korún, aby osvetcoval Slovákov, za tie peniaze čo si Slováci, ako sa vraví, na Maticu naskladali.

Pravda, tí Slováci naskladali to pre seba ale nie pre p. Ruffyho, a on mohol by mať toľko stydlivosti, žeby neodnímal chleba od úst tých, ktorých cez celý svoj život nenávidel a ani teraz neľúbi. On síce túto tučnú pečienku požíva za to, aby vraj dozeral, žeby sa Slováci nedopustili vlastizrady pri rozširovaní vzdelanosti, lenže je to nie pravda; lebo kde ministerskí úradníci píšu noviny pre Slovákov, tam toho nebezpečenstva niet. A aj tie «Slov. Nov.» vychádzajú z takejto kuchyni a p. Ruffy je aj tu hlavným kuchárom, preto pôžitky, ktoré sa ztadiať budú nastolovať, budú pre nás ľudákov len otravou. Preto bdieme, aby sme do pokušenia neupadli.

Šťastlivý Nový Rok Vám vinšuje

Ď. Kriváň.

Vyzvanie.

Všeobecne známy je nedostatok spisby slovenskej pre náš katolícky slovenský ľud hornouhorský. Vidíme, že následok toho je nielen duševná nevzdelanosť aj v náboženstve a vo vedách každodenne potrebných, lež aj nesmierný úpad mravov. Kto by ale nevidel ešte aj to nebezpečenstvo, ktorým socializmus našiemu aj telesne, aj duševne biednemu ľudu hrozí, a ktorému náš ľud tým ľahšie sa vrhne v náručie, čím viac je utrápený a čím slabšie — mravne — je ozbrojený do boja vzdorovania oproti nemu.

Toto mali pred očima náčelní valného shromaždenia katol. kruhov dňa 20-ho novembra m. r. v Budapešti vydržovaného, keď vodcom katolíckych kruhov na srdco kládli zakladanie knižnic pre ľud. Pre katol. ľud uhorského a nemeckého jazyka snadno je také knižnice zakladať; lež pre náš hornouhorský slovenský ľud jako? — keď vynímajúc tých pár vydaní svätoadalbertského spolku a dôstojného p. Fr. Richárda Osvald sotva je u nás čo katolíckej slovenskej tlače k dostaniu.

Táto okolnosť ma pritiahla k tomu, aby som od spoiku sv. Štefana vyžiadal si právo k prekladu ľudových sošitov t. r. «Népiratkák». To povolenie som už aj obdržal. Včul už len prácu previesť. Ku obratnému prevedeniu tejto, ponevác ani telesnej sily, ani dostatočného času nemám; z druhej strany ale ponevác v tej najľavnejšej cene — čo by sa len tlačové a obchodné útraty mohli nahradiť — by som ľúbil tie knižočky našiemu chudobnému ľudu doručiť: s tou láskavou prosbou prichádzam ku tým šľachetným mužom, ktorí s mojím úmyslom súhlasia a ho schvaľujú: aby jedni s perom — z darma prevezmúc na seba prevrat niekoľko sošitov — boli mi v mojom podujatí na pomoci; iní ale, ktorým je možno, aby s peňažitými obetami prispeli ku založeniu

jednej pokladnice, z ktorej aspoň vydanie prvého a druhého sošitu by som zaokrýť mohol. Silne úfam v milosť Božiu a v šľachetnosť premnohých mužov jak svetských, tak aj duchovných, že moj len ku cti Božej a k dobrému nášho — o mnoho lepšieho osúdu zaslúžilého — ľudu smerujúci podnik sa nám prospešne vydará. Zaslané peňazité obety uverejním, a počet s nich miestnemu dôst. farskému úradu budem skladať. Dovčuť d. p. Andrej Bázik rk. farár z Lúčky 5 zl. venoval. — Vo V. Topolčanoch 7. decembra 1900.

Konstant Kniha, špitalský kaplán.

Ružomberok.

Veľactený Pán Redaktor!

Doprajte týmto mojím riadkom miesta v našom milom «Kresťanovi».

Na pamiatku XIX. storočného jubileumu kresťanstva a IX. storočného kresťanstva uhorského vydržiaval aj náš katolícky kruh 9-ho b. m. slávnosť s nasledujúcim programom:

1. Pápežský hymnus. Spieval spevokol katolíckeho kruhu.
2. Slávnostná reč, držal pán dr. Anton Kurimszky, prepoš, podpredseda kruhu.
3. Sláva Božia, spieval spevokol.
4. Hviezda viery. Rečnila sl. Erna Ráthová.
5. Inromptu na klavíre predniesla sl. Jolana Nieklová.
6. «Legenda strieborného fatiela», rečnila p. Jána Lábayová.
7. Modlitba ľudu, spieval spevokol.
8. Príležitostná reč držal p. Augustin Kekát, farár z Ludrovej.
9. «Stella maris» spieval spevokol, na harmoniume sprevádzal p. Ján Lábay.

Tak slávnosť vo svojej celosti, jako aj každý jeden jej bod výborne sa vydaril. Obecenstva sa tiež vo veľkom počte zišlo, tak že veľká dvorana «Mýta», kde slávnosť vydržovaná bola, celá sa zaplnila, a vzdor malučkého vstupného aj príjmu mali sme dosť hodne. Ohľadom na dobročinný cieľ dostali sme v peknom počte aj nadplátok: Pp. Vladimír Makovický 4 kor., M. Pálmay dir. gymn. 3 kor., Aug. Kekát 2 kor. 20 hal., Bela Króner a Andrej Hlinka 1 kor. 40 hal., Sl. Martha Plech, pp. Ignác Sárffy, Jozef Mátyás, J. Budavári, Ant. Grossmann, J. Schweighoffer, Wil. Feld gymn. prof., Jozef Grigel, dr. Ján Várady, Jozef Šipoš po 1 kor., Georg Buda, Ig. Szépfalvy, Jozef Sonderlich, Leop. Hatyár, Pet. Niznik, Kar. Kňazovicki po 70 hal., H. Berger 60 hal., dr. Laur. Šrobár 50 hal., Jozef Šoš 40 hal., I. Holly, J. Vozárik 30 hal., I. Jakubik 20 hal.

Čistý výnos 60 kor. obrátený je k spomoženiu spolku podporujúceho vdovy a siroty liptovských r. k. učiteľov.

Aj tanečná zábava vydržovaná 25-ho nov. sa nám tiež neočakávane dobre podarila, čo znakom je toho, že náš katol. kruh, ktorý pre rozličné príčiny a rozopry asi za 3 roky spal, zase sa počína prebúdzat a ožívať. V

tomto veľkú zásluhu má p. predseda kruhu osviet. Štefan Rakovszky, ktorý kruhu licenciou na odpredaj nápojov vyprostredkoval, taktiež aj spevokol kruhu, ktorého údovia s takou pochvaly hodnou oduševnenosťou sa učia, že ačpráve spevokol len od sept. jestvuje, už mnoho preukázal a k povzbudzeniu života kruhu značne prispel. Len keby Pán Boh dal, žeby aj na ďalej tak vytrvali v dobrom.

Známy.

Rovné.

Mnohovážený Pán Redaktor!

Prosíme úctive o uverejnenie a opravenie týchto niekoľko riadkov.

Ja jako tichý kresťan a katolík v Rovnom prebývajúcim som bol v «Kresťane» od jakéhosi krivonosa napadnutý, že mňa krivého na rovňanských vrchoch nemusia trpeť, že moje zamestnania bolo predtým u židov ošipané opatrovať. Ja síce som nikdy u žida alebo u krivonosa žiadne zamestnania nemal, ani sa so židmi v ničom nezaobchádzam, ponač sú moji nepriatelia. Že do kostola ani za rok nejdem, to je od toho dopisovateľa lož, surovosť a oplanstvo; jestli je ten dopisovateľ čo o mne špatne písal kresťan a katolík nech si prečíta 6. a 10. božie prikázanie. Rozprával-li som o takých veciach? Čítal alebo počúval-li som rád nečisté spisy alebo reči? Smial-li som sa pritom ať? I to pripomenem, že udal svoje meno Šemega. Je síce pravda, u nás jest Šemega, ale ten ani písať, ani čítať nevie. Ale ten Šemega, čo o mne písal, musí byť nečistého ducha, pomätenej mysli a stratenej viery. Mňa síce naši občania znajú i moje biedne polozenie. Jestli som toho Šemegu oplana niečim urazil, nech proti mne vezme pravotu, ja tu meno — jako on cudzé — nepodpíšem lež svoje vlastné.

Ján Bachronik.

(Nepamätáme, žeby p. dopisovateľa bol dakto urazil v našom «Kresťane». Snád to bolo v Opravdovom.)

My nebudeme zastávať chyby našich kresťanských obchodníkov. Ba ešte hotoví sme uznať pravdivosť aj tých zbytočných ponosov, že kresťan je horší jako žid. Ano, pravda je, že kresťanský obchodník nenie taký usilovný, taký zdvorilý, tak lacný, tak múdry, tak ulisný, taký hladký-sládky a priateľský, ako je židovský obchodník. Kresťanskí obchodníci mali by sa mnohému dobrému od židov učiť. To je pravda.

Ale na môj pravdu aj obecenstvo kresťanské malo by sa tiež mnohému učiť od židovského obecenstva. Žid nikdy neni tak lakomý, tak surový, tak závistlivý, tak nesvedomitý, tak preberačný, slovom tak naničhodný voči svojmu židovskému skleparovi a inému obchodníkovi, ako sú premnohí kresťania oproti svojim bratom kresťanským obchodníkom. Žid-obchodník bohatne na zázrak: tomu nikto nezávidí, iba ak mu jeho rabína zahreší. Kadenáhle ale šlo lepšie niektorému kresťanskému obchodníkovi, už je sto ponosov a samé podozrievania. Každý mu závidí a radšie žida chváli. — Nuž zakiaľ takéto huncútsva a hlúposti budú panovať, zatiaľ budú spokojní, keď budú židia tučniť a vy chodíť po žobraní. R.)

Soznam milodarov na kostol P. Marie na H. Levočskej.

Alexander Boharčík sossbieral 273 korún 30 halierov z Domanovec: Katerina Hroňec 2 k., Viacej levočský pútníci 6 k.; z Lapšu: Ondrej Žemba 14 k.; z Košic: N. N. 11 k., z Kendie (Šarišská st.) František Šebeš farár 20 k.; z Michalan: Zuzanna Loja 4 k.; z Harhova: Maria Hrablík 4 k.; z Lubici: Filip Lapšanský 22 k. 56 h.; z Harihovec: Jozef Doľanský 34 k. 36 h.; zo Stankovan: Jozef Hromada 11 k.; od Lučenca: Pavel Púpak 4 k.; Levočská processia ku Marii Magdalene 4 k. 32 h.; Szénavár (Hont. st.): Maria Glorek 6 k.; Levočská processia od sv. Anni 14 k.; z Koterbach (Spišská st.) Michal Hižnay rychtár 163 korún 20 halierov.

Na obnovenie Marianskej studienky na Hore Levočskej.

Obetovali z Barci: Anna Mitro 2 koruny, Maria Sivak 4 k., Alžbeta Klema 1 k., Maria Blanarik 1 k., Michal Mihalof 1 k., Michal Benyo 1 k., Maria Balog 1 k., Maria Balčak 1 k., Štefan Pitnik 1 k., Anna Perhač 1 k., Alžbeta Fedor 1 korunu.

Odkazy redakcie.

M. Sz. v D. Oroszi. Že sú karty mnohému zlému príčinou, to je veru pravda. Ale žeby karty krajinským zákonom vôbec zakázali, to nik nedožijeme. Dopis váš opravíme, a aspoň výťah z neho uverejníme.

Starý vojak v N. M. Napádate kominára hostinského, že sdiera služobných. Musíte udať určito daktoré prípady a nielen vo všeobecnosti obviňovať.

Správodajca z Námestova. Vďaka za správu, dali sme ju do chýrov.

A. F. v V. List váš sme neskoro obdržali. Termín udávate krátky. Najlacnejšie a najlepšie pracuje firma Rétaý és Benedek — a čo mnoho stojí že sa s prácou dobre obracajú.

K. A. Békes-Csaba. Za peniazmi túžiť a pritom na dušné spasenie zabúdať: to je hriech. Túžiť za peniazmi tým cieľom, aby sme dobrého činíť mohli a zato sa aj k Bohu modliť nenie hriech. Vďaka ale, kto stavá na lósy nech sa za výhru nemodlí mnoho, lež nech jednoducho odovzdá celú vec do vôle božej. Úprimne vám radíme, že ak ste raz vyhral, buďte radi a ďalej neprobujte, lebo isto-iste všetkú výhru zase prehráte. Už veľa ľudí tak pochodilo.

Nedanovčan. Teda naša poznámka pobádala Vás k písaniu svojho dopisu. To je dobre. Dopis sme si odložili a možno už v budúcom čísle aspoň len výťah z neho uverejníme a bude-li možno aj celý.

Vp. F. G. v J. Vaše riadky vďaka uverejníme v budúcom čísle a úfame, že to bude mať prajný výsledok. Naši slovenskí veriaci sú tak dobročinní a obetiví, ako žiaden iný národ v Uhorsku nenie. Sotva stačíme soznamy uverejňovať.

J. Ch. v N. M. Prosíme o trpezlivosť — všetko svojho času.

Matej Rebetijak. Käfermarkt. Hovoríte, že ak váš opis pútu Jeruzalemského neuverejníme, prestanete byť predplatiteľom. Odpusťte pán Brat, nám je to nemožno z viac príčin. Jako aj vy viete, my sme museli váš opis náležite prepracovať a vy ste toho toľko napísal, že nemáme v Kresfane preň miesta. Cez leto, to je inšie; vtedy nielo politiky. Ak by ste privolil, môžeme ho dať do «Listov Sv. Antona»; nuž odpíšte nám.

Jozef Zeman, Lille Francúzsko. Peniaze došli. Keď odcestujete domov, hneď odpíšte kam máme vám zasielať Krestana!

M. J. Žarnovice. Nehnevajte sa Bratku, žiadate od nás nemožnosť dotyčne toho 6 hárkového dopisu. Napíšte na pol hárika alebo nedbám teda bárs aj na jeden celý o tých vecách čo spomínate; my vám to potom hneď uverejníme.

K. Čičkányk v Zs. O tých vašich videniach a tušeniach sa zmienime čo najskôr, len trpezlivosť.

S. V. Kňazolucký. Za báseň vďaka! Je v tomto čísle. Na tu druhé najdete odpoveď v politických chýroch.

J. H. H. Opis pútnickej cesty do Loreta, Ríma a Assii skrz 127. hornouhorských Slovákov v mesiaci okt. prekonanej len budúceho mesiaca uverejňovať započneme. Za Váš utešený nápad Pán Boh Vám budiž odmenou!

J. T. Pudmerice. Vaše riadky boli nám milé. Vďaka vám! Ale: povedz pravdu, prebiješ hlavu.

L. B. v Oslanoch. O tú vec opýtajte sa vášho p. Duchovného. My vám odporúčame: Rétaý és Benedek v budapešti.

D. J. «Krestana» Vám vydavateľstvo bude posielat.

M. J. v T. sv. M. Dostali sme len jeden výtisk. Recenziu urobíme. Aj iné vydania mali by nám Vaši páni poslať — to by im mnoho osožilo.

Strážnik v Popráde. Že vyhotovenie obraza sv. Michala Archanjela pre kaplnku levočskú na seba beriete, vzali sme v známosť, a týmto aj patričným sberateľom to na vedomie uvádzame.

Jeden z veriacích v Oslanoch. Dopis iba skrátenej bude možno uverejniť.

A. A. vo V. L. Dedinského H. pošleme, tie ostatnie knížky hľadajte u vp. Richarda Osvalda v Lenge (Tepla).

Pút' do Jeruzalema.

Odehod: **6-ho januára 1901** z Budapešte na Rjeku, Terst, Brindizi, Corfu, Fatras, Piraeus, Smyrnu, Rhodes, Beiruth, Jaffu, Jeruzalem — nazad: Jaffa, Fort-Said, Alexandria, Brindizi, Terst, Rjeka, Budapešť.

Ceny do Jeruzalema: III. trieda 157 zl.

“ II. “ 340 “

“ I. “ 430 “

I. a II. trieda so stravou na lodi a v Jeruzaleme, pre III. triedu len v Jeruzaleme. — Povedie: Gedeon Dömötör, farár v Budapešti, II. okres Bombatér, kde aj programm dostať.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby
50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal.
(36 kr.)

Samopozlatník.

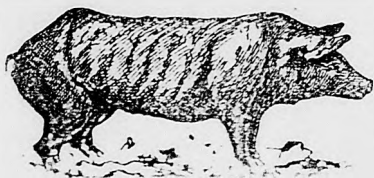
Každý môže si sám pozlátiť obrazy lebo zrkadlo
spolu so štetcom 1 fl'asa 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-uteza 46.

Pozornosti našich hospodárov

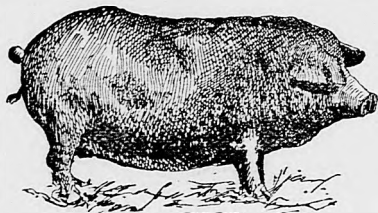
čo najvrelšie odporúčame po
celom svete rozšírený a za
výborne účinkujúci uznalý
liek

**proti
dúlu sviň,**

ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou
slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošpané, ale aj vykrmeniu
týchto v najväčšej miere
prípomaha: o čom mnoho
tisíc ďakujúcich listov a
osvedčení svedčí. — Cena
spolu s návodom jedného
pôvodného polkilového ba-
lika je

koruna 1.

jednokilového väčšieho

koruna 1.8019 kilového balíka franco
posiela**Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.**

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch
krížov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už premnohým prinavrátil
úplne zdravie, — o čom pôvodné
dokumenta svedčia. Pri riadnom
užívaní povyháňa akékoľvek ne-
duhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho pri-
rodzená vlastnosť je, že telu mladistvú ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej kor. 1.40. Jednej väčšej kor. 2.40
skl. s návodom je pôvodnej skl.

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNÉ

Karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom
v Malackách (prešporská stol.)

SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému,
katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boľeniu hlavy,
zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným
[ranám.]

Cena týchto piluliek je tak ľavná že i každý chudobný si ich kúpiť môže,
stojí totiž jedna škatuľka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci
6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňa-
žitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukážkou, tak zásielka piluliek pošle
sa s vyplatením už poštového kankoliev v rakúsko-uhorskej ríši. Menej
než balíček nezasiela sa.

Jedné zasielateľstvo u Jána Friedricha, lekárnika v Malackách,
v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované byvajú, prosím
tieto len u mňa kupovať.

Výťah z pod'akovani.

Velactený pane lekárník! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše
pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše
zdravie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a
teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.
V Castkove, 26. januára 1899. *Martin Sedláček.*

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravot-
ných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú boľast' a mnoho som
utratil a ničim som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvala Bohu, som už
4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobráje
dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.
Vo Veľkej Bytci, 18. októbra 1898. *Ján Horák.*

Blahorodý pane lekárník! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich
karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť
nemôžem, užívame ich celá rodina.
Štubňa, 9. augusta 1899. *Ján Pavoni, podnikateľ staviel.*

Velactený pane lekárník! Žiadam zdvorile, pošlite mi Vašich výteč-
ných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám ďakujem za tieto,
lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.
V Petrovci, Bačka 28. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárník! Úctive Vás prosím, ráčte mi zaslať obra-
tom pošty 1 balík Vašich výborných karpatských piluliek, lebo blaho-
d:rejšieho lieku neznám proti zapchaniu a proti žalúdočnému katarrhu
nad Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobotišti, 19. dec. 1899. *S úctou Ján Vrána, mlynár.*

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak laskavý a pošlite mi 1 balík
Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám
mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal som aj ran; od Vašich
piluliek sa mi vyhojilo. Nech Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od
Neho žiadate.
V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Gläubler, v tovare na tannin.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na striebornoocel'ové kopy, ktorej jediný a výhradný roz-
sielateľ a predavateľ je

Pán JOSEF SOHR v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medailou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún vyplati tomu, kto
vie preukazať «Sohr Sväto-
Antonský» kopy z daktorej mej
fabriky,

200 korún vyplati tomu, kto
zpomedi 100 «Sohr Sväto-
Antonských» vie preukazať päť
zlých kóp.

Kto úplne spol'ahlivú dobrú kopy chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kopy, kým si od
vyššpomenutej chýrečnej firmy obrazkový cenník nežiadať, ktorý ona hockomu na žiadosť **darmo a vyplatene** zašle. **Obranná znamka**

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najprihodnejšie objednaťov shromažďovať. — **Shromažďiteľom výhody!** — Viac tisíc podakujúcich listov a
dostatočných objednávok nacholi sa k opozreniu. — Svedomitá výslaha. — Úplná záruka!

